

08 | 2009

časopis o psech a lidech

psí kusy

Šarpej:
exotický
strážce

35 Kč / 1,33 EURO (40 Sk)

Jak se žije se psem:

Dana Batulková

Pro šarpeje
je typický
modrý jazyk

Exotický strážce

šarpej

Ačkoli nepatří mezi největší psí plemena, už na první pohled budí zájem, či dokonce i respekt. Stačí, když na vás upře svůj jakoby věčně našťavaný výraz, a vám dojde, že tenhle pes je výzvou i pro zkušené chovatele.

Štěňata šarpeje působí, jako by právě seskočila z regálu v prodejní hraček. Ve svém zmuchlaném kožíšku, který vypadá jak o pár čísel větší pyžamo, zděděné po starším bráchovi, jsou skutečně ztělesněním roztomilosti. Ale nenechte se mýlit, šarpej je silnou osobností už od malička.

Inteligentní individualista

Zobechňovat jeho temperament je těžké, protože tak jako u jiných psů i u šarpeje platí: co kus, to originál. Obvykle je to odměřený, důstojný a velmi nezávislý pes, který se hned tak nekamarádí s cizími lidmi, nicméně někteří šarpejové jsou velmi přátelští ke každému. Je to milující a rodině velmi

Existuje mnoho
barevných variant

oddaný pes. Dokonce se o něm říká, že se raději přátelí s lidmi než s ostatními psy. Může to být dáno jak jeho vysokou inteligencí, tak i tím, že dává přednost pozornosti a lásce svého pána. Navíc má velmi rozvinutou intuici. Někteří majitelé říkají, že občas mívají pocit, že jejich šarpej dokáže číst myšlenky, protože dobře reaguje i na neverbální komunikaci. Zkušená chovatelka těchto zmuchlaných halamů Věnceslava Černá o šarpejovi říká: „V literatuře se píše, že nemá mimiku. Samozřejmě, že ji má, jen vyžaduje větší pozorovací talent majitele. I ten nejvíce vychovaný šarpej individuálně vyhodnocuje všechny situace. Ten, kdo mu porozumí, propadne kouzlu tohoto plemene, a když jeho psí přítel odejde po duhovém mostě do nenávratna, zase hledá štěňátko šarpeje.“

Dominantní vůdce

Máte doma jednoho nebo více psů a uvažujete o tom, že byste si pořídili ještě šarpeje? Pak se na to dobře připravte. Tento pes totiž dokáže být hodně dominantní a dobře vychází jen se psy, kteří ho respektují. Feny dokonce

Kde vzal své jméno?

Jméno šarpej bývá obvykle překládáno jako „písková kůže“ s tím, že má vystihovat drsnou a krátkou srst, připomínající na pohmat smírkový papír, užitečnou při boji. Zajímavé ale je, že podle českého sinologa Timotea Pokory čínský znak „pej“ znamená „s krátkou holení“. Jiný znak „šan“, který je jménu plemene velmi blízký, má význam „silný a zlý pes“.

Věčně zachmuřený výraz působí roztomile

bývají ještě dominantnější než psi. Jestliže jsou ve smečce tři nebo i více psů, mají tendence s nimi bojovat. Pak bývá jen velmi obtížné je od sebe oddělit. Soužití šarpejů s jinými plemeny proto může být poněkud problematické a klade velké nároky na majitele. Ti by měli dobře znát povahu šarpejů i psi chování obecně a měli by umět mezi psy zjednat pořádek. Je velmi důležité od malička šarpeje socializovat nejen s lidmi, ale i s ostatními psími plemeny. Pokud se tak nestane, může být až přespříliš ochránářský vůči svému majiteli i jeho

majetku. Obvykle je to tiché plemeno, štěká jen tehdy, když si hraje nebo když má strach.

Důslednost především

„Šarpej je pes individualista. Podle toho vypadá jeho výchova. Může ji zvládnout i začátečník, stejně tak ji ale nemusí zvládnout zkušenější člověk. Je třeba být důsledný už u roztomilého malého štěňátka a být stále ve střehu, protože vždy znovu a znovu zkouší, co mu pán dovolí. Při delším soužití

si pán a pes mohou porozumět jen pohledem z očí do očí, to je ovšem takzvaná „vyšší divčí“, říká o jeho výchově Věnceslava Černá. Jestliže je pes správně vychován a respektuje hierarchii ve své rodině, je velmi dobrým společníkem. Šlechtí ho i to, že je velmi čistotný. A jaký je jeho vztah k dětem? „Mám psa, který kdyby mohl, tak by mého vnuka i kojil a spal s ním v postýlce. Což mu samozřejmě nedovolíme,“ říká s úsměvem chovatelka Černá a doplňuje: „Tak jako u všech psů, je třeba, aby šarpej a dítě měli dohled. Nedá se odhadnout, co dítě psovi provede a jaká bude jeho reakce. Pes se vesměs vyhne dítěti-trapiči, ale nedá se na to vždy spolehnout.“ V lidské i psí říši platí, že při formování povahy každého jednotlivce je výchova jen jednou stranou mince. Tu druhou tvoří jeho genetická výbava. A tento asijský bojovník ji má opravdu speciální.

Hrozilo mu vyhytnutí

Podobně jako u jiných plemen, také u šarpeje je jeho původ zahalen mlhami dohadů. Tím spíše, že na Západě se zprávy o existenci tohoto starobylého a unikátního plemene objevily až na počátku 70. let 20. století, tedy v době, kdy se už vůbec nepředpokládalo, že by se něco podobného mohlo přihodit. Poprvé tuto senzační informaci otiskl časopis The Dogs v roce 1971 a o dva roky později byl první pes nezvyklého vzhledu, s varhánkovitou kůží a hlavou hrošího mláděte,

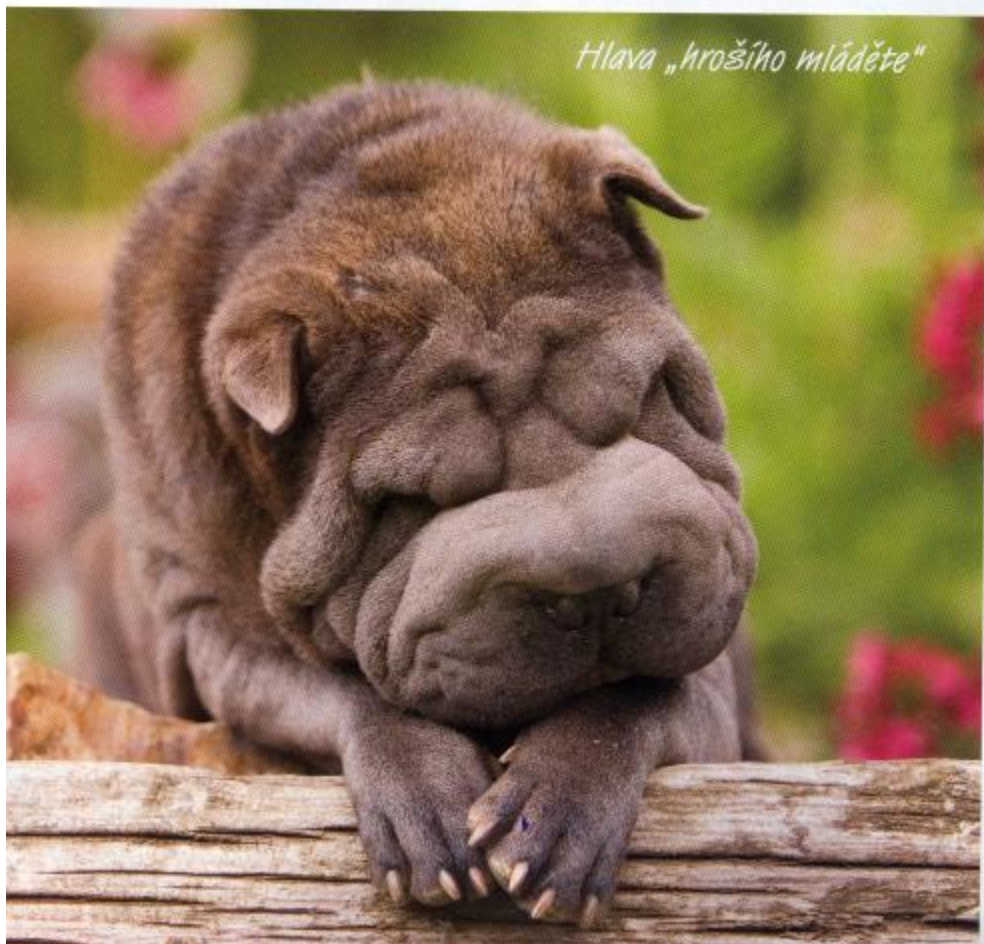
přivezen z Číny do USA. O záchranu plemene, kterému hrozil po nástupu komunismu v Číně zánik, se zasloužil chovatel Matgo Law z Hongkongu, který prostřednictvím článku v časopisu The Dogs požádal americké kynology

o pomoc. Téhož roku se začalo s chovem šarpejů v Americe a plemeno tu získalo velkou popularitu, zhruba za

dvacet let jeho chovu bylo v USA zapsáno několik desítek tisíc šarpejů. V Evropě se objevili až na počátku 80. let minulého století, a to v Německu a Anglii. K nám, do tehdejšího Československa, přišel první šarpej v roce 1986 z Dánska.

Někteří majitelé říkají, že šarpej dokáže číst myšlenky

Hlava „hrošího mláděte“

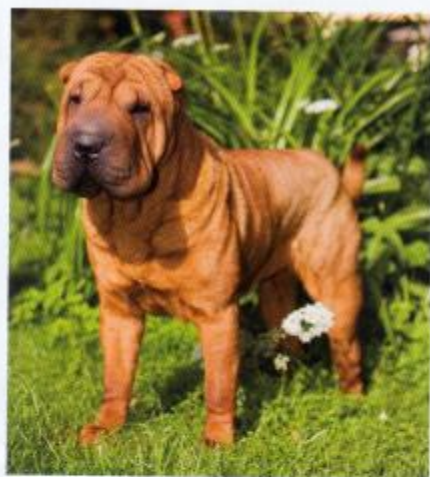
Starobylý lovec a ochránce

Vědci se také pustili do zkoumání jeho původu. Stopy je vedly přes Tchaj-wan, Macao a Hongkong až do jižních provincií Číny. Zde byly totiž nalezeny hliněné sošky psů velmi podobných šarpejovi, které historici datovali do období vlády dynastie Chan (206 př. n. l.–220 n. l.)

Z dochovaných středověkých rukopisů se zjistilo, že původně šarpej sloužil jako lovecký pes k lovu promyk (drobných cibetkovitých šelem), později jej používali čínští zemědělci jako strážce obydlí, k ochraně hospodářských zvířat před šelmami a také pro lov černé zvěře. Pro chov byli vybíráni zvláště psi, kteří vynikali inteligencí, silou a „zamračeným“ výrazem, který jim pomáhal zastrašit zloděje.

Další stopy přivedly badatele do vesnice Dah Let nedaleko Kantonu na jihu čínské provincie Kuang-tung, která byla známa jako místo, kam se sjížděli hráči a bavili se tu sázením na psí zápasy. Šarpej se stal jejich favoritem.

Kořeny plemene jsou však zřejmě ještě mnohem starší. Vzhledem k tomu, že má stejně jako čau-čau modře zbarvený jazyk a že se v některých severních provinciích Číny objevila krátkostřá forma čau-čau, je šarpej považován za možný chybějící článek mezi dávnými asijskými dogovitými psy a dnešním čau-čau. S ním má podobnou i stavbu těla, způsob nošení ocasu, tvarování obličejové partie a modročerný jazyk.

Buďte trpěliví!

Přestože se v některé literatuře o šarpejovi dočtete, že se jedná o špatně vycvičitelné plemeno, není to pravda. Je sice poměrně tvrdohlavý a temperamentní, ale není hloupý, takže je jen na vás, jak jeho výchovu zvládnete a jestli ho dokážete správně motivovat. Hlavně jde o to zachovat si chladnou hlavu a pevné nervy.

Nepochybuje se také o propojenosti šarpeje s dogovitými psy, jako je například tibetská doga. Připouští se i to, že na formování plemene měla vliv takzvaná bojová plemena, dovážená do Číny ze Západu.

Typické znaky

Šarpej má vlastnosti, které u jiných psů nenajdete. Kromě vráscité kůže, typické „hroší“ tlamy a modročerného jazyka, o němž se kdysi dávno věřilo, že mu při štěkání pomáhá zahánět zlé duchy, je to i zamračený výraz a malé, trojúhelníkové, vysoko nasazené uši. Je to středně velký pes s kohoutkovou výškou 44 až 51 cm, kvadratickým tělem a spíše větší hlavou. Záhyby kůže se typicky objevují na hlavě, pokračují na lících a krku, kde tvoří lalok, dále na kohoutku a kořeni ocasu. Má širokou, plochou lebku s velkým širokým nosem a tmavými mandlovými očima. Jazyk, patro, dásně a pysky má modročerné. Šarpej má krátký silný hřbet a široká bedra, široký a hluboký hrudník dosahuje až k loktům. Ocas je silný, u kořene kulatý a velmi vysoko nasazený, postupně se zužuje až k tenké špičce. Pro plemeno je typické, že je nesen vysoko a zahnutý, stočený nad hřbetem. Končetiny jsou svalnaté, silné, středně dlouhé se středně velkými kompaktními tlapami. Číňané o něm říkají, že má dračí nohy a koňský zadek. Má velmi tvrdou a vzpřímenou srst bez podsady, takzvané „smirkovou“, v různých barevných variantách – od odstínů žluté, skoro až bílé barvy, až po temně mahagonovou, vyskytuje se ale i v barvě černé, sytě hnědé, čokoládové, modré, lilá a isabela.

Povaleč i sportovec

Plánujete-li si přivést domů šarpeje, pak počítejte s tím, že miluje pohodlí. Mnohem lépe mu vyhovuje život v bytě než venku v kotci. Důležité pro něj je,

Zvládne vše od ležení, válení se a nicnedělání až po psi sporty

Je dominantní a vychází jen se psy, kteří ho respektují

aby byl stále nablízku svému pánovi. Chovatelka Věnceslava Černá s tím má své zkušenosti: „Je to pes, který s vámi bude dělat to, co budete dělat vy. Od ležení, válení se a nicnedělání po psi sporty. Někteří se i rádi koupají, a to šarpej ve směr vodu moc nemusí.“ Pravdou je, že jen málo lidí zkouší se svým šarpejem sportovat, ale je to škoda, protože i šarpej si může najít mezi psími sporty svou oblíbenou aktivitu.

Podobně jako pohyb a odpočinek je pro něj důležitá zdravá strava. Už od malička nepodceňujte jeho výživu. Nekvalitní krmivo se může negativně odrazit na zdravotním stavu psa. „Šarpej je náročné plemeno na kvalitu krmení, potřebuje velmi kvalitní krmivo. Pokud ho krmíte správně, je zdravý a nemá další problémy,“ doporučuje dlouholetá chovatelka Ilona Morávková. Při nedostatečné péči může být šarpej náchylnější ke kožním infekcím. Šarpeje není vhodné často koupat.

Zdravý, spokojený a dobře vychovaný šarpej je i přes svou nezávislou povahu milujícím a loajálním členem rodiny, který se vždy bude snažit chránit svou smečku. ■

Text: Mirka Koničková
Fotó: Pes Jíra

Varhánky věkem ubývají

Šarpej do své kůže jakoby postupně dorůstá, takže srst se napíná a množství záhybů se zmenšuje. Ale existují rozdíly i mezi jednotlivými psy, některý má kožních faldu na těle víc a jiný méně.

anketa anketa anketa

Šarpejmánie

Kateřina Pivrcnová

Proč jsem si pořídila šarpeje?
Bylo to pro jeho nevěšdní vzhled. Toto plemeno je málo známé, a přitom tak krásné. Uchvátilo nás svými vráskami – faldiky – a obrovským plyšovým čumákem. Šarpeji miminka vypadají jako harmoniky, jsou to prostě plyšácci.

Ilona Morávková

Do šarpeje jsem se zamilovala před čtrnácti lety, kdy jsem byla se svou bear-deed kolii u doktora Herčíka v Horoměřicích. Vedle mě seděl pán s přikrytou papírovou krabicí, a když odkryl víko, nevěřila jsem vlastním očím. Choučila se tam tři malá zmačkaná štěňátka, nebo prasátka? Nikdy jsem nic tak sladkého neviděla. Zamilovala jsem se na první pohled. V té době toho o šarpejích moc napsáno nebylo, ale právě doktor Herčík mě přesvědčil, že je to plemeno přesně pro mě, a nespletl se. Jedno z těch krabicových štěňátek dostalo jméno Kačenka a za tři neděle se stěhovalo k nám. Kačenka a všichni další šarpiči se stali mou srdeční záležitostí pro svou klidnou, ale ostražitou povahu. Je to pes, který dokáže být salonním povalečem, ale i horským turistou, a nikde na světě nenajdete dva stejné, co kus, to exemplář, a nejen vzhledem, ale i povahou.

Hanka a Honza Týčovi

Prvního šarpeje jsme si nevybrali my, ale byl nám téměř před devíti lety darován našimi dětmi. Musíme ale podotknout, že jejich výběr nebyl náhodný – výběr plemene konzultovali s odborníkem, pes měl být vhodný pro život v bytě, hlavně klidné povahy a nenáročný na nutnost pohybu, čistotný, zkrátka měl mít všechna kladná nej... U našeho darovaného šarpeje, Bobka (jméno odvodily děti z toho, že měl pro toto pojmenování charakteristickou barvu i tvar), se to opravdu povedlo na sto procent. Našeho prvního šarpeje jsme

si zamilovali a asi i on nás a dá se říct, že z něho vyrostl krásný „zavislák“ a vlastně skoro naše další dítě. Po čase jsme mu pořídili nevěstu Koldýnku a po další době jsme si ještě nechali jejich potomka – další šarpeji slečnu Bambi. Dnes tedy žijeme s nádhernou šarpejí trojkou (a to bydlíme v bytě v paneláku) a život bez našich plyšových kamarádů si už nedovedeme ani představit.

Vendula Černá

Plemeno šarpej jsem si vybrala pro jeho jedinečnou povahu. Můj syn jednoho dne přinesl domů malé štěně, ze kterého se vyklubal klíženec šarpeje. Naši Elzu (jméno dostala po známé lvice) jsme bezmezně milovali a pořídili ji časem kamaráda z útulku, šarpeje bez průkazu původu, Oskara. Když nás opustila, pořídili jsme Oskarovi kamarádku čistokrevnou šarpejku, Blacky. Od té doby plemeni šarpej zcela propadla celá naše rodina.

Blanka Rajtrová

Plemeno šarpej jsem si vybrala v první řadě pro jeho atypičnost. Až po pořízení první fenky Betyny jsem pochopila, že toto plemeno je atypické nejenom zevnějškem, ale také povahou. Do té doby jsem měla německého ovčáka, který poslouchal jako hodinky, a to samé jsem očekávala u šarpeje. Můj údiv byl neskutečný a po čase jsem pochopila, že šarpej je velice inteligentní, tvrdohlavý, svěhlavý, ale také věrný, kontaktní a mazaný. Šarpej zvažuje každý povel, jestli je vhodný (aby náhodou neudělal něco třeba zbytečně). Nikdy nebude poslouchat proto, že by se bál nebo že by byl pod nátlakem – poslouchá jen proto, že vás má rád a uznává vás. Svou lásku vám dokazuje právě tím, že poslouchá. Musí vás přijmout za svého pánička a za vůdce smečky, protože on nebude přeci poslouchat někoho, kdo je v hierarchii niž než on. Musíte být velice důslední a nikdy nepovolit, jinak už mu nevyšvětlíte, že to myslíte vážně. Je to tvrdý oříšek, ale když si k němu najdete cestu, je to láska na celý život.

inzerce

SVOPAP vzdělávací centrum
„vzdělávání v oblasti chovatelství zvířat“

KYNOLOGICKÉ KURZY S AKREDITACÍ MŠMT ČR
od 18.9.2009 se zaměřením na:
canisinstruktora, chov a výcvik psů a na úpravu psů (teorie víkendově, praxe v pracovní dny)

ODBOBNÝ KURZ S VETERINÁRNÍ TEMATIKOU
od 9. října 2009

SPECIALIZOVANÝ KURZ S „KOŇSKOU“ TEMATIKOU
od 23. října 2009

Více: SVOPAP vzdělávací centrum: U Sanatoria 586, 153 00 Praha 5
Tel./fax: 257 813 195 • Mobil: 802 450 704, 724 207 429
E-mail: vzdělavani@svopap.cz
www.svopap.cz